
DEBATT

BO SIEGBAHN:

Ej rätt politik

I en artikel i SvT 7/92 om vilka problem vi ställs inför "Efter neutraliteten" har statsminister Carl Bildt förmodligen känt ett behov av att något rättfärdiga gångna tiders svenska politik också, som kanske förtjänar att något kommenteras. Stycket lyder:

"Neutralitetspolitiken var en självklarhet under blockuppdelningens decennier i Europa. Den tjänade först och främst våra nationella intressen, men den bidrog dessutom till relativ stabilitet i det nord-europeiska området . . . De som då ville nedvärdera den begrep illa de säkerhetspolitiska realiteterna i den tidens Europa."

Till en början bestrider jag den populära uppfattningen att den varit ett bidrag till freden i norr, kombinerad med Danmarks och Norges medlemskap i Nato och Finlands "speciella läge". Tvärtom visar all erfarenhet att just i de områden där blocken gränsar till varandra, där har blocken varit speciellt försiktiga i sin politik, under det att de i motsatt fall som vårt, om tillfälle erbjudit sig, känt sig oförhindrade att tillgripa en offensivare politik.

Så till huvudfrågan! Sedan det visat sig att en anslutning till Nato, som bl a förordades av Herbert Tingsten, ur folkpsykologiska synpunkter och mot bakgrund av vår tursamma situation under de två världskrigen ej blev av, valde Sverige, efter ett försök till skandinavisk försvarsallians, att välja "alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig". Detta stod även inskrivet i det socialdemokratiska programmet.

Undén skrev emellertid senare i en ar-

tikel i tidskriften Världshorisont att han fruktade att dåvarande högern, i händelse av en framtida konflikt skulle hoppa av denna gemensamma linje och driva en anslutning till Väst. Han föreslog därför att man skulle kalla vår politik för "neutralitetspolitik", trots att han väl visste att detta ord inte hade någon relevans i fredstid.

Jag minns att jag hade ett samtal på sin tid härom med Bertil Ohlin som därvid sade sig dela min kritiska uppfattning i frågan men att uttrycket nu knappast kunde ändras sedan socialdemokraterna accepterat termen.

Det var här olyckan inträffade. Härigenom fick vi under flera årtionden det katastrofala mässandet om vad som krävdes av en sant neutral stat, respektive vad som var förbjudet. Man insåg inte att risken för indragandet i krig avgörs helt av strategiska förhållanden. Senare blev Olof Palme överstepräst i denna församling och kunde naturligtvis inte låta bli att utnyttja tesen i inrikespolitiskt syfte. Han understöddes i dessa strävanden av officianterna Sverker Åström och Pierre Schori. I denna verklighetens "neutralitetspolitik" ägnade sig Palme åt att utmåla de omänskliga diktaturerna i Tanzania, Kuba och Nordvietnam som demokratiska föregångsländer och skapade sig därigenom ett herostratiskt rykte i Europa och USA. Och Pierre Schori sökte göra förhållandena i Mellanamerika till vårt viktigaste utrikespolitiska problem. Nej, efterkrigstidens svenska utrikes- och säkerhetspolitik var varken i inskränkt eller vidare bemärkelse "rätt politik för sin tid".